

Briuselis, 2026 m. kovo 6 d.
(OR. en)

7066/26

CORDROGUE 32
SAN 128
COSI 42
RELEX 324
EUDA
EUROPOL

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2026 m. kovo 5 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6433/26

Dalykas: Tarybos išvados dėl ES narkotikų strateginės programos

Delegacijoms priede pateikiamos 2026 m. kovo 5 d. surengtame 4159-ajame Tarybos (teisingumo ir vidaus reikalai) posėdyje patvirtintos Tarybos išvados dėl ES narkotikų strateginės programos.

**Tarybos išvados
dėl ES narkotikų strateginės programos**

1. Europa susiduria su dideliais sveikatos, socialiniais, saugumo ir valdymo iššūkiais, susijusiais su prekyba neteisėtais narkotikais ir jų vartojimu. Augančios, sudėtingos ir smurtinės narkotikų rinkos daro poveikį mūsų visuomenių saugai bei saugumui ir prisideda prie didesnės su narkotikais susijusios žalos, įskaitant perdozavimus, infekcinių ligų plitimą, su narkotikais susijusį nusikalstamumą ir aplinkos būklės blogėjimą – tai destabilizuoja bendruomenes ir eikvoja viešuosius išteklius. Narkotikų vartojimas ir prekyba narkotikais ir toliau Europos Sąjungoje kelia didelių iššūkių sveikatos ir saugumo srityse. Narkotikų problema ypač paveikia jaunus žmones, jie vis dažniau verbuojami dalyvauti organizuotoje nusikalstamoje veikloje. Demokratijai ir teisinei valstybei yra iškilusi grėsmė, nes korupcija ir nusikalstamų organizacijų įsiskverbimas į teisėtą ekonomiką jau pasiekė dar nematytą mastą.
2. Reaguodama į su narkotikų vartojimu, jų daroma žala ir prekyba narkotikais susijusius vis didėjančius iššūkius, Komisija pateikė Komunikatą dėl ES narkotikų strategijos¹, grindžiamą ankstesnės ES narkotikų strategijos² ir jos 2021–2025 m. veiksmų plano³ vertinimu⁴.
3. Komunikatas dėl ES narkotikų strategijos yra Tarybos ir Komisijos bendros kūrybos rezultatas. Jame atsižvelgiama į specialiuose praktiniuose seminaruose už narkotikų politiką atsakingame Tarybos parengiamajame organe ir keičiantis informacija su valstybėmis narėmis bei ES agentūromis, visų pirma ES narkotikų agentūra (EUDA) ir Europolu, taip pat su pilietine visuomene, pateiktas nuomones.

¹ Dok. 15573/25.

² Dok. 14178/20.

³ Dok. 9819/21.

⁴ Dok. 11320/25 + ADD 1.

4. Naująją ES narkotikų strateginę programą sudaro ES kovos su narkotikais strategija ir būsima įgyvendinimo sistema. Taryba pritaria Komisijos komunikatui dėl ES narkotikų strategijos, atsižvelgdama į toliau išdėstytus elementus (toliau – strategija). Strategijoje laikomasi plataus užmojo požiūrio į ES politiką narkotikų srityje ir nustatomi pagrindiniai politiniai prioritetai šioje srityje.
5. Strategija grindžiama ilgalaikiu ES ir jos valstybių narių įsipareigojimu laikytis įrodymais grindžiamo požiūrio, pagal kurį visi su narkotikų reiškiniu susiję aspektai nagrinėjami laikantis veiksmų visais valdžios lygmenimis ir visos visuomenės įtraukimo požiūrio, siekiant užtikrinti narkotikų pasiūlos, narkotikų paklausos bei su narkotikais susijusios žalos mažinimo ir kuo didesnės sinergijos ir papildomumo vietas, nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmenimis užtikrinimo pusiausvyrą. ES narkotikų strateginę programą siekiama apsaugoti ir didinti visuomenės ir asmenų gerovę, propaguoti visuomenės sveikatą, užtikrinti aukštą visuomenės saugumo lygį ir stiprinti pasirengimą, kad būtų galima numatyti su narkotikais susijusias grėsmes sveikatai bei saugumui ir į jas reaguoti.
6. ES narkotikų strateginėje programoje taip pat dar kartą patvirtinama, kad svarbu gerbti ES vertybes, tarptautinę teisę bei žmogaus teises, o įgyvendinant įvairius programos aspektus turėtų būti vadovaujama visais šiais elementais⁵. Ši strategija atitinka ES visuotinius įsipareigojimus, pavyzdžiui, priimtus pagal JT darnaus vystymosi darbotvarę iki 2030 m. Rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant narkotikų politiką turi būti užtikrinamas prasmingas pilietinės visuomenės, įskaitant bendruomenės organizacijas ir asmenis, turinčius ar praeityje turėjusius patirties šioje srityje, taip pat akademinę ir mokslininkų bendruomenę, angažuotumas.

⁵ ES narkotikų strateginėje programoje laikomasi pagrindinių ES teisės principų ir puoselėjamos pagrindinės ES vertybės, laikantis Europos žmogaus teisių konvencijos ir ES pagrindinių teisių chartijos: pagarba žmogaus orumui, laisvei, demokratijai, lygybei, solidarumui, teisinei valstybei ir žmogaus teisėms. Ji taip pat grindžiama tarptautine teise, atitinkamomis Jungtinių Tautų (JT) konvencijomis (1961 m. Bendrąja narkotinių medžiagų konvencija su pakeitimais, padarytais 1972 m. protokolu, 1971 m. Psichotropinių medžiagų konvencija ir 1988 m. JTO konvencija dėl kovos su neteisėta narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų apyvarta), kuriose nustatyta tarptautinė kovos su neteisėtą narkotikų reiškiniu teisinė sistema, ir Visuotine žmogaus teisių deklaracija.

7. Kalbant apie ES narkotikų politikos išorės aspektą, ES turėtų toliau plėtoti ir stiprinti bendradarbiavimą su pagrindiniais tarptautiniais partneriais, pasitelkdama paveikius dialogus, gebėjimų ir operatyvinio bendradarbiavimo stiprinimą, užsitikrindama, kad kalbėtų vienu balsu ir adekvačiai kylančioms problemoms: daugiašaliu lygmeniu, o visų pirma – Narkotinių medžiagų komisijoje, tiesiogiai dalyvaudama ES ir CELAC kovos su narkotikais koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmo veikloje, ES ir CLASI⁶ dialoge ir vedama ES dvišalius dialogus su Brazilija, JAV, Kinija, Kolumbija, Rytų partnerystės šalimis, Vakarų Balkanais ir Vidurine Azija.
8. Labai svarbu, kad įgyvendinant strategiją būtų laikomasi tarp ES institucijų nusistovėjusios praktikos, įskaitant pasirengimą ir pirmininkavimą, *inter alia*, kiek tai susiję su ES dialogais narkotikų klausimais ir naujų-dialogų narkotikų klausimais nustatymu, taip pat dialogais teisingumo ir vidaus reikalų srityje. Strategija taip pat turi būti gerbiami ES agentūrų įgaliojimai ir ji neturi daryti poveikio būsimoms diskusijoms dėl jų įgaliojimų peržiūros.
9. Neužbėgant už akių deryboms dėl kitos daugiametės finansinės programos (DFP), reikėtų deramai atsižvelgti į tinkamų išteklių poreikį visų Strategijos tikslų įgyvendinimui. Ištekliai turėtų būti tiesiogiai proporcingi tiems strateginiams prioritetams, sritims ir veiksams, kurie galėtų geriausiai padėti siekti Strategijos tikslų. Pagal dabartinę DFP Strategijoje nustatytų prioritetų finansavimas turėtų būti skiriamas iš tarpsektorinių ES finansavimo šaltinių, įskaitant visų pirma Vidaus saugumo fondą, programą „ES – sveikatos labui“, programos „Europos horizontas“ mokslinių tyrimų dalį, sanglaudos politikos fondus, Skaitmeninės Europos programą ir Teisių ir vertybių programą.

⁶ Lotynų Amerikos vidaus saugumo komitetas.

10. Kad įgyvendintų Strategiją ir užbaigtų ES narkotikų strateginės programos rengimą, Taryba, padedama Komisijos, Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT), EUDA ir Europolo, parengs išvadas dėl įgyvendinimo sistemos, apimančios visą Strategijos strateginių prioritetų spektrą⁷ ir konkrečius įsipareigojimus. Reaguodama į vis didėjančius prekybos narkotikais keliamus iššūkius Komisija pateikė komunikatą dėl ES kovos su neteisėta prekyba narkotikais veiksmų plano⁸. Taryba atkreipia dėmesį į siūlomą ES veiksmų planą, kuris galėtų būti įgyvendinimo sistemos dalis. Taryba išnagrinės Komisijos siūlomą ES kovos su neteisėta prekyba narkotikais veiksmų planą, kad jam būtų galima pritarti kaip įgyvendinimo sistemos daliai.
11. Įgyvendinant ES narkotikų strateginę programą turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos ES ir nacionalinio lygmens narkotikų politikos sinergijoms ir suderinamumui, laikantis veiksmų visais valdžios lygmenimis ir visos visuomenės įtraukimo požiūrio. Komisija, atsižvelgdama į valstybių narių ir EIVT pateiktą informaciją, taip pat iš EUDA, Europolo, kitų ES agentūrų bei įstaigų ir pilietinės visuomenės gautą informaciją, turėtų stebėti, kaip įgyvendinama ES narkotikų strateginė programa. Atsižvelgiant į tai, kad ES ir nacionalinio lygmens kompetencijos yra tarpusavyje susijusios, glaudus bendradarbiavimas ir veiksmų koordinavimas yra itin svarbūs šioje srityje. Siekiant palengvinti veiksmų koordinavimą ir sudaryti sąlygas būtiniams tolesniems politikos veiksams, įskaitant stebėseną, Komisija, ES Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė ir Narkotikų horizontalioji darbo grupė (HDG) – Tarybos parengiamasis organas, atsakingas už narkotikų politiką – turėtų glaudžiai tarpusavyje bendradarbiauti.

⁷ Į strategiją įtraukti prioritetai yra grindžiami penkiais ramsčiais: 1) pasirengimo ir reagavimo stiprinimas; 2) visuomenės sveikatos apsauga; 3) saugumo didinimas ir visuomenės apsauga; 4) rizikos ir žalos mažinimas; 5) tvirtų partnerystės ryšių užmezgimas.

⁸ Dok. 16353/25.

12. Taryba prašo Komisijos, atsižvelgiant į valstybių narių, EIVT, EUDA, Europolo, kitų atitinkamų ES institucijų, agentūrų ir įstaigų bei pilietinės visuomenės pateiktą informaciją, parengti bendrą naujosios ES narkotikų strateginės programos įgyvendinimo ataskaitą. Ši ataskaita, kai įmanoma, turėtų būti grindžiama konkrečiais, standartizuotais, palyginamais, reguliariai atnaujinamais ir išmatuojamais rodikliais, kuriuos teikia EUDA ir kurie turi būti įtraukti į įgyvendinimo sistemą. Ji turėtų būti pateikta Europos Parlamentui ir Tarybai iškart, kai tik bus parengta, o vėliausiai – 2032 m. pabaigoje, kad ją būtų galima aptarti atitinkamuose forumuose ir visų pirma HDG. Šiomis diskusijomis turėtų būti remiamasi nustatant ES narkotikų politikos plėtojimą ateityje ir būsimą ES narkotikų strateginę programą (jei bus manoma, kad jos reikia), ES ir jos valstybėms narėms bendradarbiaujant pagal jų atitinkamą kompetenciją.
